

Kalábriaiak árnyékában

Ha a Benyovszky név kapcsán arra kérnék az Olvasót, hogy azokat a földrajzi tájneveket sorolja fel, melyek az első pillanatban e családnévéről az eszébe jutnak, minden bizonnyal gróf Benyovszky Móric utazásainak, kalandozásainak színhelyei, a Felvidék, Lengyelország, Szibéria, Kamcsatka, Franciaország vagy éppen a távoli Madagaszkár kerülne fel a képzeletbeli listára. Tolna megye csak a történelmi család múltját részletesebben ismerő keveseknek, vagy a helyismerettel rendelkezőknek ötlene fel.

Pedig a szépen csengő nevű Tengelic Parkerdő mélyén áll – a gondos kezek révén nem régiben újjávarázsolt és újjászentelt – Benyovszky-kápolna. De mit keres ez az ősi család Tolnában, mely a *Károly Róbert* elleni merényletben részvétele miatt a 14. században Lengyelországba menekült, és a nikápolyi csatában tanúsított bátorságuknak köszönhetően, majd egy évszázaddal kiűzetésük után, újra hazára lelt Trencsén vármegyében.

A magyarázat a nemesi családok jól ismert bonyolult leszármazásában, a genealógiában keresendő. A Benyovszkyak a 16. században, *Benyovszky György* négy fia nyomán, négy nagyobb családi ágra bomlottak szét, terebélyes családfává kiteljesítve a későbbi leszármazottak gyökereit. Néhány évszázad múlva az ún. *Burián-ág* utódai szereztek birtokot – házasság révén – Tolna megyében, a Tengelic homokvidéken.

Benyovszky Béla és *Tengeliczy Gindly Mária* frigyének gyümölcseként született meg 1874-ben *Benyovszky Rezső*, aki a család jelentős kiterjedésű birtokainak jó szemű gazdájaként, katonaként és később politikusként is sikeresen megállta a helyét a korszak viszonyai közepette. A főnemes magánélete azonban számos tragédiát tartogatott. Első felesége halála mellett, öt gyermeke közül csak egy élte meg a nagybácska gyermekkort, de a felnőtté válást már sajnos ő sem.

Nem véletlenül áll csendes magányában a kápolna a fenyők árnyékában. A gróf építette fel 1913-1914-ben fia emlékére, aki 13 évesen tragikus baleset áldozata lett. Sok évtizeddel később, 1954-ben az édesapát is itt helyezték örök nyugalomra. A Burián-ág leszármazottainak sora ezzel végleg megszakadt.

A kápolna azonban nem őrizhette békében az ott nyugvók nyugalalmát, mert vandál kezek sorozatosan feltörték, a temeteket sírjukból kiszórták, s vittek mindent, ami mozdítható volt. Az embertelen 20. század erre volt csupán képes.

2014 éledő tavaszán a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. kezdeményezésére és munkájának köszönhetően, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. hathatós és önzetlen támogatásával, a Benyovszky – család halottai újra nyugalomra lelhetnek a teljes egészében felújított kápolnájukban, reméljük immár véglegesen.

Felöttük a hazánkban igen ritka kalábriai fenyők (*Pinus nigra spp. calabrica*) szép példányai állnak őrt, az egykori családi kúria védett arborétum jellegű parkjának emlékeként, amely ma a Tengelic Parkerdő nevet viseli. Dél-Olaszország csizmájának hegyén honos feketefenyő alfaj állománya mellett további 50 fajjal otthonra a parkerdőben, számos védett madárfaj mellett.

A különleges hangulatú erdei környezetben megbújó kápolna, a maga egyszerű szépségével, méltó módon állít emléket hazánk egyik ősi történelmi családjának.

Nagy László

Kis kép: **Göbölös Péter.**

Nagy kép: **Villányi Csaba** /Flashbackphoto/ MúzeumCafé

